

FAJTA ÉRTÉKMEINK

NAPLO

Működési árak

Melyben:		Vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	1-9 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4-50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	15 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.
TELEFON 304.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felélős szerkesztő és lapfajladonos: Garanyay Lajos.

Hatvan

koronával fizetett s napi nyolc-kilenc órán át dolgoztatott kishivatalnok megfélemedezik magáról s lenyal egy-két okmánybélyeget, vagy kiállít egy hamis marhalevelet, becsukják, egész életére megbélyegzik mint tolvajt, mint okirathamisítót.

Az igazság nevében üldözni kell a bűnt, irtani a bűnözőket. De aki nagy vagyon birtokában is százezrekkel károsítja meg az államot ügyes adóeltitkolásokkal, embertársait árdrágitásokkal, aki hamis címeken befolyásos, vagyonos urakat katonai szolgálat alól szabadítja, aki a törvény által is tiltott hazárdjáték közben embertársait kifosztogatja, az megmarad nagytekintélyű embernek, közéleti nagyságnak, a kormány bizalmi emberének, kifogástalan vezető tisztviselőnek. Persze a korrupció egyes esetei ritkán kerülnek napfényre. Mindenki tud róluk, mindenütt beszélnek, a főszerplőkre ujjal mutogatnak, de azért a legtöbbször megtorlatlanul maradnak. A sajtó száját a cenzura, meg az e szempontból igen előnyös törvény lelakatolja, egyes emberek pedig nem akarják magukra vonni a leleplezendő ural szoros kapcsolatban levő, befolyásos személyiségek, — egész társaságok nehezételését. Így azután vidáman terjed a korrupció és egyre nagyobb tábort hódít az a jelszó: boldog az, aki tisztességes! Csak ügyesen kell csinálni!

A legutóbbi napokban egész csokorra való korrupció-virág került a nagyközönség elé. Egyszerre három politikusról állítják és bizonyítják, hogy bizalmi állásukat, befolyásukat kijárássokra, anyagi haszonért való kijárássra, üzletszerűsre használták fel. Egy vidéki városban pedig bírói ítélet mondja ki, hogy a rendőrfőkapitány ügyvéd fia kedvéért és érdekében tűrt, sőt rendelt szabálytalanságokat.

A politikusok korrupcióját

megakadályozni hivatott az összeférhetlenségi törvény, ezt azonban bőségesen ellensúlyozhatja az összeférhetlenségi bizottság, amely a törvényt alkalmazza. Itt is uralkodik a pártszempont, ami a magyar közélet leggyilkosabb rákfeneje.

Az összeférhetlenségi törvényt a politikus urak nem szokták komolyan venni. Száz komoly összeférhetlenségi ügyből legfeljebb, ha kiderül egy, — mert a legfelsőbb helyeken, a miniszteriumokban szívesen fogadják a politikus — közbenjárókat, helyesebben kijárókat s szívesen teljesítik kívánságaikat. Adandó alkalmakkal pedig dehogyan árulnak el, melyik képviselő ur tiporki valakinek, esetleg magának valami jó zsíros kis üzletet, legfeljebb szelíd nyomást gyakorolnak rá, ha naiván nem „jól” viselkednek.

Ami a vidéki állapotokat illeti, arról, sajnos, híres Magyarország közigazgatásunkkal nem büszkélkedhetünk talán különösen: különösen, ha meghallgatjuk német barátaink észrevételeit, akik minden magyarbarátságuk mellett is elégszer az őrünk alá dörgölik, hogy a magyar közigazgatás a háborúban csődöt mondott. Nem csoda. Az, ami Nagyváradon lelepleződött, kisebb-nagyobb mértékben, más-más megnyilvánulásban nem, egy városban megvan.

Összekötetés, rokonság, vagy, esetleg csak barátság sok esetben feszélyezi, vagy irányítja az eljáró tisztviselő, vagy az intézkedésre hivatott vezető kezét. És ezt a legtöbb, különösen a magasabb osztályokban egészen természetesnek tartják. Nem ritka nálunk az egyes magasabb állású urak igénye bizonyos „területen kivüliségre,” bizonyos korlátlanúságra, helyesen szabadságra. És ki mer szembebeszálni egy ilyen nagyurral, egy miniszterrel, egy államtitkárral, egy főispánnal, és így tovább. Aki megteszi, leszámolhat az egész életével,

existenciájával. Legalább ma még igen! De a jövőben talán másképpen lesz. Akkor, ha az országot nem pártérdek, de a nemzet, a nép érdeke irányítja. Akkor, ha az emberek

megváltoznak, gerincebbek, önértesebbek lesznek. Ha a törvényeink jobban üldözik a visszaéléseket, ha a sajtót nem kőtik bilincsbe. — Akkor, talán, megváltozunk!

KÜZDELMEINK a létharcban.

Az orosz események szenzációs változása a mi javunkra.

A legutóbbi nap eseményei között a legfeltűnőbb és legérdekesebb annak a híre, hogy a cár az orosz külügyminiszterium ideiglenes vezetésével Stürmert, a nemrég megbukott orosz miniszterelnököt bizta meg. E hír mögött ama szenzációs eredmény húzódik meg, hogy a cár a jelek szerint kezd megbarátkozni az Oroszországban mind nagyobb mérvet öltő németbarát politikával. Stürmer miniszterelnöknek azért kellett állásából távoznia, mert az angol külügyminiszterium Stürmer ténylegesében az entente szilárd összetartozását látta veszélyeztetve.

A szerethi küzdelem újabb sikerei.

A harctereken pillanatnyilag szélesedő uralkodik, nagyobb akciók sehol sem történtek csak a Szereth mentén volt jelentősebb esemény, és ott német ezredek a rossz időjárásban

tűzérési előkészítés nélkül mentek rohamra és elfoglalták Nanesti falut. Különben a román harctéren sem történtek nagyobb események csak a magyar határtól keletre próbálkoztak az oroszok támadásukkal megfosztani bennünket azoktól az eredményektől, amelyeket a legutóbbi napok harcaiban csapataink elérték. Támadásukat azonban mind visszavertük, sulyos veszteségeket okoztunk az ellenségnek és foglyokat szállítottunk be.

A legendás német erő a vizeken.

A délamerikai vizeken dolgozó legendás német hajó mind jobban izgatja az entente köreit. Mesék és legendák keletkeznek a bravuros hajóról és a sok hír között, amelyek a délamerikai táviróállomások utának a világba, már olyan is érkezik, amely azt mondja, hogy a titokzatos hajó nem más, mint maga a Möwe, amely a múlt évben bravurjával már ámulatba ejtette a világot.

Levél a háborús teendőkről.

— Reflexiók a hozzászólásokhoz. —

Igaz örömmel olvastam H. B. nek hozzászólását a háborús teendőkről, amelyek sok megszívlelnivaló igazságról és még több munkakedvőt tanúsítanak. Ha a vármege papságának csak egy harmad részében ekkora munkakedv volna, biztos és nyugodt lélekkel nézhetnénk eléje a háború után reánk várakozó nehéz kérdések szerencsés megoldásának. Mikor azonban én ezt megállapítom, ezzel még korántsem azt akarom mondani, mintha vele mindenben egyetértenék. Abban megegyezünk, hogy a háború után magát a reánk várakozó munkát akarjuk mindnyájan megszervezni és egy olyan ügyes programot összeállítani, amely aztán az összes aktuális szükségleteket felölve egy arra hivatott és reátermelt központi

irányítás mellett mindenkor kijelölje: hol, mikor, kinek mi legyen a teendője. Tehát, hogy a háború után ne végezzünk újabb kapkodó egyéni munkát, hanem mindenki azt tegye, amit ez az előrelátó, körültekintő központ neki kijelöl. Így aztán nem történhetik meg a háború után is az az eset, a mitől hozzászóló is irítódik, hogy „ma mindenki azt tesz, amit ő maga jónak és aktuálisnak tart, nem törődve azzal, hogy mi a közös” érdeke. Mert lehet ám egyénileg sok dolog jó, amely azonban a közjót még sem viszi előbbre. Mi pedig hivatva volnánk ügyebár a közös munkafásra is.

Ebbert tehát egyetértünk: a háború után szervezni kell magát a reánk váró munkát, hogy mindenki azt tehesse, amit a közös szempontjából tennie kell. Ami azonban magát a munka megszervezését illeti, ebben már sajnos, nem értek egyet a hozzászólóval. Az ugyanis ezeket mondja: „Egy,

házmegyénként kellene megalakítani ezt a szervezetet, de ennek a szervezetnek elnöke kell, hogy az egyházmegye püspöke legyen. S magyarázatoképpen így folytatja: Talán azt gondolhatnánk, hogy ezen intézkedés erős beavatkozás lenne az egyéniségek felfogásaiba stb. Erre az felelem: Miért van az egyháznak külön fejezete de legibus poenalibus stb. Én meg erre azt felelem: A püspököknek azért van büntető joguk, hogy azt, valahányszor hit és erkölcsi törvények disciplinális megtiltásáról van szó, mindazokkal szemben, akik ezek ellen véteneznek, gyakorolják, de semmi esetre sem azért, hogy a nekik alárendelt egyénekét az önkényt vállalt társadalmi boldogító munkájuk teljesítése közben fölmerülhet esetleges nézeteltérésekért (a melyek sohasem minősíthetők felegyemi vétségeknek) megbüntessenek.

Nem kell tehát a megyéspökök személyét a tervezett szervezetbe bevonni, és pedig sokféle okból. A püspököknek ugyanis módjában áll a szervezet működését megbiroztatni utján is figyelemmel kísérni és ellenőrizni, de személyes jelenléte már csak azért sem kívánatos, mivel részben megakadályozza egyeseket véleményeik őszinte felvitelében, részben pedig alkalmat adhatna egyes szervezeti tagok magaviseletének félreállítására. Én tehát nagyon szívesen látom, ha az egyházmegye főpásztorra itt-ott megtiltelné szervezetünket magas és buzdító látogatásával, de a szervezet szabad véleménynyilvánításának érdekében a szervezet tagjait és vezetőit is csak a magunk köréből kívánám választani.

(Részünkről mi ezt nem írjuk alá. A mi véleménynyilvánításunkat soha sem akadályozná a praesuli

jelenlét. Épen nekünk, Székesfehérvári egyházmegyének van az a szerencsés helyzetünk, hogy illeszkedik még gondolunk sem kell, hogy nálunk mindenkor érvényesülhet a latin közmondás még praesuli jelenlétében is: ex abundancia cordis os loquitur. Aki pedig erre még nem jött rá, majd rájön, megtanulja azoktól, akik már tudják. Szerkesztő.)

Cs. Veremundus hozzászólására a következőket írja:

Mikor a F. N. 18. számában közzétett levelét olvasni kezdtem, amely a papok és világiak együttműködéséről íródott, már-már az az érzésem volt, hogy teljesen egyetértek a háborus teendők ciklikirójával Sajnos, csalódtam, levelének csak első részében utazik velünk egy hajón, de a féluton, mintha a mi társaságunk nem elégitene ki őt, elhagyott bennünket és egy másik irányban haladó hajóra szállt.

V. dicsérel a 90-es évek papságának buzgólkodását, akik fölbredve a régi álomból kath. körök, egyesületet alakítottak, s ezek által föltámasztották a tepszedes kátyujába esett katholicizmus ügyét. S a multon okulva azt írja, hogy ez a szervezkedés föltétlenül föntartandó jövőre is, mert a 90-es évek előtt is dolgoztak ugyan a papok, úgy mint Szigma most is óhajta, az egyik itt, a másik ott fogta meg a dolog végét, de miután: „Sehonnan semmiféle, buzdítást, ösztönzést, irányítást, támaszt, érdeklődést” nem kaptak, ezért nem csoda, ha az ilyen munkába belefáradtak, elernyedtek és apathikusokká lettek, akik a további munkát után, abban hagyták. S ne hogy ez az áldatlan állapot ismét visszatérjen óva inti a fiatal papságot s gyengéden szemrehányással illeti őket,

hogy: miért nem érzi azüskégét a fiatal papság a 90-es papjainak példájára a szervezetekkel többlet tördőni? Talán csak nem hibásak ebben előjárók és princípálisak, iakik a régiak nyomdokain járva csak nem illik le a dolgozni, akaró fiatal papot ezzel az átkos szóval: „hagyja csak fiatal barátom, ugys hiába.”

Eddig minden szavát aláírom, eddig együtt utazunk. A bajokat egyformán látjuk, de mikor a recipét kell megírunk, akkor ő csak a társadalmi bajok orvoslására rendeli a központi szervezkedés floudumát, s a politikai téren azonban mint veszedelmes kurát, kizárja a központi szervezkedés gyógyszerét, mikor ezeket írja: a szervezetekben „a politika természetesen számúve lenne s távolról sem szabadna politika kérdéseknek szóba jönnök.”

Ez az állítás csak az esetben állhatna meg, ha garancia volna arra nézve, hogy kath. érdekeiket politikai téren nem fogja veszély

fenygetni. És ezt a garanciát ki adhatja nekünk? Ne kívánjon tehát senki föltűnő lehetetlen dolgot. Hogy lehet tehát Veremundus épen a politikai szervezkedésnek ellensége, amelynek létjogosultságát és föltétlen szükségességét még a Lux de coelo papája, XIII. Leo is annyiszor hangoztatta? Vagy talán nem is ellensége a politikai szervezkedésnek, csak azt nem tartja helyesnek, hogy mi minden szervezetünket egy azon központi vezetésnek akarjuk alárendelni? Ez esetben ismét találkozhatunk az én hajómon, mert az már részletkérdés, amelyről később beszélhetünk, most azonban nem, mert ezzel a beszélgetéssel eredeti irányunkból kizökkenünk és egészen más irányban haladó vágányokra tévednénk.

Arról beszéljünk tehát tovább is: Kell-e eredményes munkálkodás céljából — a háború utáni munkát szervezni s ehhez a központi szervezkedéshez mi módon juthatnánk el a legkönnyebben?

Honvédeink hadifénykép kiállítására.

Vasárnap volt az ünnepélyes megnyitás.

Nagy érdeklődéssel várta ugy a város, mint a vármegye a 17. honvédegyezred hadifénykép kiállításának megnyitását. Mindnyájan sok szépet, érdekeseket vártunk ettől a kiállítástól. És csalódtunk. Ha csak azt mondjuk róla, hogy szép és érdekes, akkor semmit sem mondtunk. Ez a kiállítás nekünk nem érdekes, hanem értékes, nem szép, hanem szent. Harmadfél éves gigászi harcoknak ereklyéi vannak együtt, az emberoncsoló, borzalmas harci eszközöktől kezdve a napsütéses doberdói alkonyatig, amelynél az

agyoncsigázott 17-es hős honvéd fiu hazagondol mireánk. Megilletődéssel, elszorult szívvel, büszke önérettel nézünk a kiállítás minden egyes darabjára, mert valamennyi a teljes tisztelet, szeretet, rajongást váltja ki lelkünkben. És kiválja a fájdalom érzetét is, egy keserű zokogást, könnyes szemet, siró lelket, amikor egyik másik képnél vagy haditárgynál eszünkbe jut az elesettünk, a családunk, a rokonságunk hősi halottja: a jó fiu, a szeretett férj, fűszetlettel megbecsült, körülrajongott apa.

TÁRCA.

Faluzás.

Bizony az egyik szerben megcsalódtam, tehát másikkal kellett kísérletet tennem. A lapokban ugyanis nap-nap után ezt a hirdetést olvastam: Ha egészségét meg akarja tartani, igyék szóvizet. Természetes, hogy ittam. Ittam reggel, ittam délután, ittam este, — folyton szóvizet ittam. Hanem, a manó tudja, a kura nem használt. Mindig téli voltam vízzel, a gyomrom csak úgy ketyogott bele; szinte úgy éreztem magam, mintha vizimérleg volnék, a mire pedig épen nem éreztem semmi hajlandóságot. Végre meguntam a sok szénsavas vizet és abban hagytam a furcsa gyógyszer módját. És akkor jutott eszébe, hogy az a jó ur, aki hirdetését a lapokba tette, bizonyosan nem engem értett. Hiszen a mi Péterem segít, az Pálnak megárhát. Ámbar általánosságban igaz van, mert temérdek azok száma, kik naponkint legalább egy tucat

spiccirt megisznak s a mellett nagyon jó egészségnek örvendenek, a mi okvetlenül a szóviz gyógyhatásának köszönhető, mert tisztán a bor valószínűleg megölné őket.

De szó ami szó, nekem a szóviz nem volt javamra, így hát egy másik kurához akartam folyamodni: a falusi levegőhöz. Föltettem magamba, hogy megyek faluzni. Lépten-nyomon azt halottam, hogy a faluzás borzasztóan egészséges és egy csomó olyan ismerősöm volt, aki falun lakott és a nagy utazási fáradoalmak dacára is, kitűnő egészségnek örvendett. Okvetlen kell hát, hogy a dologban legyen valami; sőt talán épen ezek az inkomóciók és fájdoalmak voltak a gyöngébb organizmus javára.

Minap egy roppantul sovány ismerős urral utaztam együtt, a ki akkor ment ki családjához falura, a hol a nyári szezon alatt nyaralni szokott.

Mikor találkoztam vele, akkor épen két óráj volt utban. A külvárosban lévő hivatalból, rendszeren a lovasuttal ment a vicinális vasut indóházához és rendszeren le is

kését, úgy, hogy a legközelebb induló vonatra kellett várnia, a mibe épen másfél óra telt. Az utazás harmadfél óra onnan, az állomásról pedig félóra berkocsin abba a bizonyos faluba, honnan még egy negyedóra gyaloglás a lakásig.

Kiváncsiságból elogadtam, hogy megismerjem a nyári lakást akadályokkal.

A nap már leszállt hegyek mögött, mikor végre nagy döcögve megindult a berkocsi a kis állomásról a nevezetes falu felé.

Erősen görgöngyös uton haladtunk, mely fiatal fácskákkal volt beültetve. A fák valóban megható árnyékok vetettek, mikor kisütött a hold. De fiatal fáktól nem lehetett többlet kívánni.

— Ugy e, micsoda pompás levegő, milyen illat! kiáltá nyaralós ismerősöm teli orral szaglászva.

— Nekem úgy rémlik, — mondtam, — mintha egy olajgyár szagát érezném.

— Oh, ez valószínűleg a kövér legelők szaga, veté ellen a lelkesült nyaraló.

— Bocsánat, olyan zsirosak csak

nem lehetnek a legelők. Inkább azt hiszem, hogy ez az ócska kocsi büzik a kocsikenőcsőtől.

— Az lehetséges, hanem az föltöbblet egészséges a tudónek. Itt falun még a kocsi szaga is jól tesz az embernek.

— Ily körülmények között csak azt csodálom, hogy a vitelbér mellett kurtaksát nem szednek a passaséroktól.

— Oh, ön igaztalan. Hiszen az árak ugys oly olcsók. Képzelve, én az egész nyári szezonra csak 250 forintot fizetek.

— Szabad kérdeznem, mily nagy a lakása?

— Hát hiszen nem nagy! Mindössze egy kis szoba, egy kis kabin és egy kis konyha. Hanem, az a levegő, az a levegő! Van ott egy lakás, a tehénistállóval szemben, de az ötven forinttal drágább.

— Valóban olcsó! A lakás mellett kert is van, természetesen...

— Kert? Az tulajdonképpen nincs, de kérem szépen, az egész vidék egy kert. A hová csak lép az ember, mindenütt fű, fa, mezei virágok, szóval a természet kérte az egész!

— Hát a porral hogy állunk?

S Ö V E G J Á R T Ó vászonáruház, Barátok épülete.

Ölcső szabott árak.

Nagy választék

fehér és szines barchetok, karton, schiffon és damasztból. Különböző vásznak, törülközők, abrosz, lepedők és zsebkendők, ág- és asztaltörtek, szőnyeg- és matraczövetekből.

Ezért illetjük ezzel a komoly, templomi szóval a 17-es honvédek kiállítását.

A vármegyeház hatalmas terme zsúfolásig megtelt a város előkelő közönségével a megnyitás alkalmából. A helybeli tisztikarok teljes számban megjelentek a parancsnokok vezetésével.

Ott voltak: dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök, dr. Visztoza Alajos igazgató kíséretében, gróf Széchenyi Viktor főispán, dr. Sadra Gyula polgármester, Szűcs Jenő alispán, gróf Eszterházy László belső titkos tanácsos, Géczy Kálmán, Aulik József, Bartha Miklós, Schmidt Ferenc, Fabianits, Schlager, Csató, Tattay ezredesek, László István alezredes pótzászlóalj parancsnok, Grünfeld alezredes, dr. Pirmann haaikörháziparancsnok, az egyes ezredek törzstiszteij, tisztikara stb. Továbbá gróf Széchenyi Viktorné udvarhölgy, leányai Sarolta és Irma grófnők, Szögyény Marich Julia csillagkeresztű hölgy, Aulik Józsefné, Sreter Istvánné, Csatóné, Schlagerne, László Istvánné, Horty Istvánné ezredesnék, Szűcs Jenőné, Helty Jenőné. Hadsegélyző-alelnökök, nemkülönben a városnak még más sok előkelősége. A 35. gyalogezred kitűnő zenekara Köhler Antal karnagy-vezetésével a karzaton foglalt helyet. Ugyanott volt a 17. honvédegyalezrednek egy díszkazája is csupa kitüntetett legénységűből és altisztekből.

Mikor a nagyszámu közönség elhelyezkedett a diszteremben László István alezredes, pótzászlóalj parancsnok, a hadi kiállítás fāradhatatlan rendezője, megkapóan szép beszédben vázolta a kiállítás célját. Nem hivalkodásból, hisaságból csinálták a kiállítás

Utításam meglehetősen závarba jött.

— Ugyan kérem, hol nincs ma por? Hanem hát ez mégse oly, egészségtelen por, mint a fővárosi. Ez a legegészségesebb por, a mi képzelhet.

Ép akkor értünk a faluhoz. Ismerősöm családja már ott volt. Nagy csodálkozással azonban ily szavakkal üdvözölte:

— Isten veled, férjem! A viszontlátásig, kedves papa!

Néfn tudtam mire vélni a dolgot.

— Azt hittem, hogy ön itt marad reggelig? — kértem elképedve.

— Fájdalom, az lehetetlen, — felelte az asszony, — képzélje csak férjemnek mindennap csak egy pár percet lehet kijönnie, mert a kocsi azonban visszamegy innen s ha nem mehet el a ma esti tizorai vonattal, holnap lekésnek a hivatalból, mert az első vonat csak félnyolcor indul s mire a városba ér, tíz óra.

Ezalatt a férj a falu szépségein legettelt szeméit s gyönyörködve szemlélte a késő esti homályba borult vaskokat, honnan erős szénaillatot hozott felem az esti szellő.

Azán megölelte nejét és gyermekait s ismét felültünk a kocsiira, mert a kocsi már türelmetlenül kezdett.

— Nagyszerű, pompás! — mondta, miután az indobázhöz viszázódogtunk.

En is meg voltam hatva. Most is azon gondolkodom: menjen-e faluzni, vagy sem?

tást, hanem annak a szeretetnek viszonzásával, amellyel az itthonmarakodtak elhalmozzák a frontitestvéreket. Hadd lássuk mi is azokat a helyeket, amelyekhez fiainknak hegyvachatatlan dicsőségei fűződnek. A nagy gonddal felelített beszédet nem egyszer zajos éljenzés szakította meg, majd utána gróf Széchenyi Viktor főispán tartott lelkes beszédet s ünnepélyesen megnyitotta a kiállítást. Búszkeséggel nézzük ezeket a képeket, mert fiainkra emlékeztetnek s azt a sok vízei tettet, amelyeket a hosszú háboru alatt végeztek, mintegy szemünk elé varázsolja ez a kiállítás. A beszéd után a zenekar a Himnuszot játszotta. Ezután a közönség a kiállított tárgyakat tekintette meg, s ezalatt a zenekar élvezetes hangversenyt rendezett.

Pár vonásban ismertetjük a kiállítás berendezését. Részletes ismertetéshez hosszú irás kellene, amiként a fűzetes megtekintése is több időt igényel. Mindjárt a főbejáratnál fénykép albumot találunk, sorra fekszenek az ezred kitüntetett tisztjeinek, altiszteinek és legénységeinek fényképei. Beljebb pálmák és örökzöld között kegyetlen gyilkoló szerzők fekszenek a földön. Mindenajta lövegéből, bombából egy egy példány látható. Az ellenségek hadiszereiből is szinte megborong az ember háta, amint rátekin a 25 centiméteres lövegekre, az olaszok borzalmas "macskájára" (szárnyas bomba). Majd odább a híres fókost, buzogányt és a 17-es nagykesti fehet látni egyéb érdekes hadiszerek közepe, (gázvédő, érc sapkák stb.) Ezek leírás érdekes nyomtatványok és irások láthatók. Az ellenséges repülőket dobálták a mi katonáink közé. (PTE. hogy Bukovinában 170000 emberünket elfogták; felhívás a katonákhoz, hogy ne engedjék tovább amitani magukat, hogy más, ugyanis agyonverték bennünket a éllele neveléses badarságok.) Közéleben szomorú képek láthatók — harctéri temető, jó ismerőseink, barátaink sirjaival. Ezután következik a sok szék meg szék kép. Nem ismerethetjük tizedrészt sem, hanem inkább azt mondjuk, hogy tessék megnézni. Erdemes Mulasztást követ el, aki nem tekint meg. Mától kezdve mindennap egy koronáért bárki megtekintheti.

A gyönyörű kiállításért vitéz honvédeinket, a buzgó rendezőket meg kell dicsérnünk, első sorban természetesen László István pótzászlóaljparancsnokot, az egésznek megteremtőjét, ki elfoglaltsága mellett már többször szakított időt arra, hogy a város és a megye közönségét valami értékessel meglepje. Ilyenek voltak a 17-es hangversenyek, estélyek, ezek közé tartozik a hadikiállítás is. Tessék megtekinteni! A háboru sujtottait segítjük vele.

— Bojtorján hajszesz korpásodás, hajhullás ellen; üvege 1 korona, 30 fillér. Kapható Szűcs Róbert gyógyszerárban.

Köhögés ellen kitűnően bevált hájszer dr. Störk-pasztila. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűcs Róbert városi házi Magyar Korona gyógyszerárban.

Nem emelik a hadisegélyt.

Hire járta, hogy a pénzügyminiszterium az összes pénzügyi hatóságokhoz és szevekhez leiratot intézett, s abban sürgeti, hogy a hadisegély ügyét vegyék beható tanulmányozás alá s észleleteikről tegyenek sürgősen jelentést, mert a kormány emelni szándékozik a hadisegélyt.

A kormány, mint értesülünk, nem bocsátott ki ily rendelkezést s ez a hír a pénzügyminiszteriumnak 1915 március havában kibocsátott közzémondással azonos, de két évvel későbbi dátummal ellátva. A kormány legnehezebb problémája ez, mert hiszen az az összeg, amit a kormány hadisegélyekre naponként kifizet, már ma is meghaladja a kétmillió kétszáz ezer koronát, s ez az összeg, az újabb behívások folytán csak emelkedni fog. A kormány ezen ugy segít, hogy a hadsegélyző hivatal támogatását veszi igénybe. Ez a hír sok szegény asszony jogos reményét semisíti meg, kik a segély emelésétől várták tarthatatlan helyzetük jobb-rafordulását. Mert a hadisegély a városokban annyira kevés, hogy abból megélni csakugyan nem lehet a leg-egyszerűbb igények mellett sem.

HIREK

— Katonai kinevezések. A király az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül Király Sándor 69 gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak a katonai érdemkereszt 3. osztályát adományozta a hadikiéltménnyel és megparancsolta, hogy a legfelső dicsőítő elismerés tudat adassék Komjádi Béla 69 gyalogezredbeli tartalékos hadnagynak.

— Hangverseny a képkiallításán. Ma, kedden és csütörtökön délután 5—7-ig a 35. gyalogezred zenekara a vármegyeházi hadifényképkiallításán hangversenyt rendez. A többi napokon 5—7-ig cigányzene lesz. A szép képkiallítást állandóan sokan látogatják.

— Előadás a Népakadémián. Kétéves háborus szünet után a Népakadémia ismét megnyitott, vasárnap tartotta első előadását a kath. legényegyesület diszteremben zsúfolt ház előtt. A program keretében egyes előadott szindarab és több kedves költeményszaválás állott. Az összes szereplőket a közönség melegen ünnepelte. Legközelebbi előadás vasárnap lesz értékes szabadelőadással és egyéb szórakoztató programmal. Örömmel látjuk, hogy ez a nagyfontosságú kulturintézménynek hosszú hallgatás után munkába állott. Eddig azért nem működhetett, mert helységeit a katonaság elfoglalta tartotta.

— Naptogyatkozás. Alig két hete, hogy holdfogyatkozást jelezett a kalendárium, most pedig napfogyatkozás következik rá ma kedden, azaz január 23-án. A napfogyatkozás ezáltal csak részleges s nálunk még mint ilyen is csak részben lesz látható. A fogyatkozás általában kedődik reggel 6 óra 43 percor és végződik délelőtt 10 óra 13 percor Középeurópában csupán a fogyatkozás vége látható, amely nálunk 9 óra 3 percor áll be.

— A rézgalic uzsora megszüntetése. A gazdák kérelme folytán a földmívelésügyi miniszteriumnak sikerült a folyó évi szőlőpermetezéshez már is több rézgalicot biztosítani, mint amennyit a múlt évben kiosztott. Ebből a már készben levő harmincezer métermáza rézgalic a törvényhatóságok utján még a tél folyamán kiosztásra kerül a többi pedig aszerint, amint elkészült, fokozatosan fog kiosztatni. Így most már a reményhözleg vége lesz a rézgalicuzsoranak, mert az az első permetezéshez szükséges rézgalicot még a télen mindenki megkaphatja és nem lesz kénytelen a tulajdarga rézgalicot vásárolni. Különben kívánatos, hogy indokolt esetben a hatóságok kellő erővel lépjenek fel a rézgalicdrágítók ellen is.

— A felhasznált tengeriért. Rumi Ferenc Temetősi lakos a rekvirált tengerit elhasználta. A rendőrhírség 60 korona pénzbüntetésre vagy 3 napi elzárásra ítélte.

— Névváltoztások. A Polgárhivoz tartozó Belmajort Bálintmajorra, Felsőmajort Gyulamajorra és Erzsébet majort Zsuzsanna majorra keresztelték el belügyminiszteri engedéllyel.

— Hósi halál. A Vörös Kereszt Egylet móri kisegítő körházában Graber József cs. és kir. 6. gy. e. beli gyalogos a harctéren szerzett betegségében január 16-án meghalt. — Badonics Márton, 20 éves móri földmives 69. gyalogezredbeli népfelkelő e hó 11-én orozok ellen vívott egyik csatában golyótól találva, hósi halált halt.

— A hordó hitelesítő hivatalok működésének meghosszabbítása. A kereskedelemügyi miniszter a törvényhatóságok, városok és községek közül még számosan nem hajtották végre a hordóhitelesítő hivataloknak hordójelző hivatalokká való átalakítása tárgyában 1907. évben kelt törvényi rendelkezéseket, a hordójelzést teljesítő hordóhitelesítő hivatalok működését a belügyminiszterrel egyetértőleg 1917. évi december hó. 31-ig meghosszabbította.

— Magánházakban is tífus a mulatozás. Eddig könnyen beszéltek azok, akik a záróra után is mindenáron folytatni akarták a mulatozást. Egszertlen elemek valamelyik magánlakásra s ott addig mulatnak, amíg éppen jól esett. Jövőben ez is másként lesz. A kormány épen most egy újabb rendelkezést dolgozik, es az magánházaktól sokan folyó mulatozókat fogja korlátozni. Eredésünk szerint privátlakásokon se szabad társaságoknak tovább mulatni a záróránál s a rendelkezés által a helyi hatóságok csak legkivételeseb esetben (előgyezs lakodalm) adhatnak löjmenest.

— **A hadifoklyok rem házi-
szolgák.** Az alispán rendeletét
intézt a hadifoglyokat tartó
munkaadókhöz és községi elől-
járásához s abban közli, hogy a
nadvezetőség a hadifoglyol mun-
kások a mezőgazdasági munka
végzésére adja ki, azok-
nak a mezőgazdasággal szoros
összefüggésben nem levő mun-
kára való állandó alkalmazása —
pl. háziszolga, inas, boltséged
stb. — nincs megengedve.
Amennyiben hadifoglyok ily al-
kalmazásban volnának, ily esetek
az alispánhoz bejelentendők,
hogy megfelelő alkalmazás
iránt intézkedhessen.

— **A cipő maximális árának
kijátszása.** A kormány rendszá-
bályokat szándékozott életbeép-
tetni a cipőgyártás, a cipőkészítés
és forgalombahozatala terén. A
rendelet egyik intézkedése szerint
a raktáron levő árúk a beszerzési
ár alapján lesznek megjelölendők.
Ezt a megbizhatatlan áruraktártu-
lajdonosok arra használták fel,
hogy egymás között kezdték venni
és eladni raktárárakat, hogy minél
drágább beszerzési árat feltüntető
számlát tudjanak produkálni és
ekként minél magasabb eladási
árat biztosítsanak. Mint értesülünk,
ez a mesterkedés teljesen dugába
dől, mert a kormánynak módjában
van az árak származását ellen-
őrizni és ekként a beszerzési árak
helyességét megállapítani. A mes-
terkedőket pedig a maximális árak
kijátszása miatt a bíróság elé állítják.

Hadiposta.

— Pozsgai Sándor (Farád, Sopron-
megye) a 17. honvédegyalge-
redben szolgált, 1916. szeptember
1-én Gyergyószéplak mellett eltűnt.
Ha valaki felvilágosítást tudna róla
adni, értesítse hozzátartozóit Mis-
kolcon: Pozsgay, Ferenc Martini
telep, Bornemissza-utca 7.

— **Olvasóinknak.** Tisztelettel
kérjük előfizetőinket, hogy az
előfizetést megújítani szivesked-
jenek, a múlt évi hátralékokat
pedig minél előbb egyenlítsék ki,
mert a lap pontos küldését csak-
is úgy tudjuk biztosítani. A
mostani súlyos anyagi viszonyok
között kényszerrel vagyunk
hogy a pontos előfizetést szor-
galmazzuk. Tekintetbe véve azt
az óriási áremelkedéseket, ame-
lyek a rettenetes papírárak
miatt a nyomda-iparban vannak,
lapunk négyfilléres ára szinte
nevetségesen olcsó. Az ország
csaknem összes újságvállalatai
az újvőre újból felemelték a
lapok árát, mert tényleg lehe-
tetlenség másként az üzleti
számítást megtalálni. Mi —
előre megnyugtató közönsé-
günket — egyelőre nem is
gondolunk a lap árának fel-
emelésére. Maradunk a régi
előfizetési árnál, ennek pontos
megküldését azonban kérjük.
Valamint azt is, hogy lapunkat
minél szélesebb rétegekben
terjesztési sziveskedjenek. Ezt
már azért is megérdemljük,
mert a háború szülte kötelessé-
gek, nevezetesen hadijótékony-
ságok teljesítését önzellen, nagy
és sok munkával, sok anyagi
áldozat hozattalal megtettük. A
jótékonykodási akciókban, a
háborús haza oltárára egybeho-
zott áldozatokban a magyar
sajtóban első helyen állunk és
az egyetlen „Az Est”-et kivéve,

minden más újságot nagyon
messze tulszárnyaltunk. Nem
hiuságból, vagy más mellékcé-
lokból említtük fel ezt, csupán
annak igazolására, hogy vajjon
van-e jogcímünk arra, hogy
olvasó közönségünket fokozot-
tab támogatásra kérjük fel. A
hősiesen küzdő katonatestvérünk
vitézségi érdemét kap a fronton,
az érem után néhány korona
haszon is kopogtat havonkint.
A mi vitézségi érdemünk lapunk-
nak szinte páratlanul álló áldo-
zat olvasóközönsége, no meg
nyugodt lelkiismeretünk, hogy
megtettük kötelességünket a meg-
próbáltatás súlyos napjaiban. A
vitézségi érem után járó tiszte-
lotdíj pedig az öntudatos lap-
pártolás és terjesztés legyen.
Ezt kérjük mi tisztelettel. Semmi
inást.

— **Olvasnivalót a katonáknak.**
A háború harmadik telén is kéri a
kórházi katonák közönségét,
hogy olvasni valót adjanak nekik.
Az elmúlt két télen ebbeli köte-
lességének dicséretesen felelt meg
a publikum. Reméljük, hogy most
is így lesz.

— **A halál jegyeseinek számát
csökkentjük, ha megsegítjük a
mezitlábásokat.**

SZÍNHÁZ.

Három a kisleány. Vasárnap
este újból a „Három a kisleány”-
kitűnő előadása volt zsúfolt házzal.
A közönség különösen Koronkayt,
Falussyt és Andor karnagyot ün-
nepelte.

Heti műsor:

Kedd: Farsang. (Ujdonság.)
Szerda: Farsang. (Ujdonság.)
Csütörtök: Három a kisleány.
Péntek: Mágnes Miska.
Szombat: Szulamith.
Vasárnap d. u.: Ó. vagy senki.
este: Névtelen asszony.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármes-
terétől.

Hatósági Hirdetmény.

Tudomásul vétel és szigorú al-
kalmazkodás végett közlésem az
magyar királyi ministeriumnak
98/1917 számú rendeletét.
Székesfehérvárott 1917 évi ja-
nuár hó 18.

Dr. Saára Gyula.
polgármester.

m. kir. ministeriumnak a 8/1917
M. E. számú rendelete, a tehentej-
és tehentejtermékek forgalombahoz-
atalának és felhasználásának sza-
bályozásáról.

A m. kir. ministerium a háború
esetére szóló kivételes intézkedé-
sekről alkotott törvényes rendelkezé-
sek alapján a következőket
rendelem.

1. §.

Tejszint): kávétejzint, habtejzint,
édes tejfölt, tejszűrőt, tejszinhabot:)
valamint általában mesterségesen
felfokozott zsírtartalmu tejet ter-
mészetben a közvetlen fogyasztás
céljára eladni, kiszolgáltati, vagy
erre a célra egyébként forgalomba-
hozni tilos.

Az ily cikkek, valamint általán-
ban a tej feldolgozását vagy felhasználás-
át az Országos Közélemezési
Hivatal elnöke a szükséghez képest
szabályozhatja.

2. §.

Azok az egyének, vállalatok cé-
gek, vagy üzemek, amelyek tehen-
tejből, vagy tehentejtermékek fel-
használásával készülő sajt gyártásá-
val ipar, vagy keresetszerűleg
foglalkoznak.

a. (ha üzemüket az 1915 évi ja-
nuár hó 1 napját megelőzően kez-
dették meg, üzemüket ezentul is
folytathatják ugyan, de annak ter-
jedelmét az országos közlemezési
hivatal elnöke a szükséges képest
korlátozhatja.

b.) ha pedig üzemüket az 1915
évi január hó 1 napja után kez-
dették meg, üzemüket az országos
közlemezési hivatal elnöke által
megszabott határidő letelte után
csak az országos közlemezési
hivatal elnökségének engedélyével
és csak az engedélyben megál-
lapított keretek között folytathat-
ják.

A jelen rendelet életbelépése
után ilyen új üzem csak az
országos közlemezési hivatal el-
nökének előzetes engedélyével és
az abban megszabott korlátok kö-
zött szabad megkezdeni és foly-
tatni.

3. §.

A tehentejből készült minden-
nemű vaj és túró legmagasabb
arat-ídőről-ídőre az országos köz-
lemezési hivatal elnöke fogja
megállapítani.

4. §.

A jelen rendelet életbelépése
előtt tehentejnek, vagy tejszinnnek
szállításá iránt között szerződése-
kből a vevő jövőre nézve elállhat.
Az elállás kijelentése csak úgy
érvényes, ha az elállást a vevő az
1917 évi február hó 15 napjáig
bezárolag az előadóval írásban
közli.

Tehentejből készült vajnak, va-
lamint túrónak szállítása iránt a
jelen rendelet életbelépése előtt
kötött szerződések amennyiben a
jelen rendelet életbelépése az
ár átadásával még teljesítve nem
lettek, hatályukat veszítik, ha a
szerződéssel kikötött vételár az or-
szágos közlemezési hivatal el-
nöke által a § értelmében első
izben megállapítandó legmagasabb
árt meghaladja.

5. §.

Aki a jelen rendeletet, vagy az
országos közlemezési hivatal el-
nökének a jelen rendelet alapján
kibocsájtott rendelkezést megszegi,
vagy kijátssa, az, amennyiben
cselekménye súlyosabb büntető-
redekeltés alá nem esik, kihágást
követ el és hat hónapig terjedhető
elzárással és kétezer koronaig
terjedhető pénzbüntetéssel büte-
tendő.

Ha megállapítható annak a nye-
reségek a mennyisége, amelyet a
tettes cselekményével illetéktelenül
elét, az alkalmazandó pénzbünté-
tés kétezer korona-felül a megál-
lapított nyereség kétszeresével
felemelt összegig terjedhet.

Azon készletre, nézve amelynek
tekintében a kihágást elkövették a
büntető eljárás során a törvény
értelmében elkobzásnak van helye.
Az elkobzott készlet értékének egy-
ötöde a feljelentő, többi része a
felmerült költség levonásával a
rokkant katonák segélyalapját
illeti.

A büntető eljárás során foglalt
készletek az eljáró hatóság, ha a
gyors romlás veszélye nem fenye-
geti, köteles a felfoglalás után az
országos közlemezési hivatalnak
haladéktalanul bejelenteni. Ha az

országos közlemezési hivatal el-
nöke a foglalt készletek köz-
sükségleti célokra igénybeveszi
rekvirálja) az érte fizetendő átvé-
teli árt térítést a kihágást mia,
eljáró hatóságnál letétbe kell he-
lyezni. A kihágás megállapítása
esetében a foglalt készlet helyé-
be lépett térítési összeg tárgya az
elkobzásnak. — Ha a kihágás
meg nem állapított, a letétbe
helyezett összeget el kell utalni
annak részére, akitől a készletet
rekvirálja.

E kihágás miatt az eljárás a
közigazgatás hatóságnak, mint
rendőri büntető bíróságnak, szé-
kesfevárosi államrendőrség műkö-
dési területén pedig a magyar ki-
rályi államrendőrségnek hatáskö-
rébe tartozik.

6. §.

Ez rendelet 1917 évi január hó
15 napján lép életbe.
Budapest. 1917 évi január hó 9
napján.

Gróf Tisza István s. k.
m. kir. miniszterének.

APRÓHIRDETÉSEK.

**Szeder utca 16. sz. ház szabad-
készből eladó.**

**Egy bőtejű borjastehén eladó,
Széchenyi utca 64. sz. alatt.**

**Eladó egy 3 éves oldenburgi
származású szinfelete mén, 181
cm. magas, 5500 koronáért Keller
Jánosnál, Fejérmegye, Bicskén, ház
szám 310.**

**Egy igásló Jancsák-utca 16. sz.
alatt eladó.**

**Takarmány kb. 120 métermássa
Fehérvárhoz közel eladó. Cim a
kiadóhivatalban.**

Urania színház.

Levelezés: 233. — Telefon 233.

**Kedden és szerdán,
január 23 és 24 én:**

HEGYEK URA

(Rübezah nászának
története 4 felv.)

**Paut Vegener graudlózus
filmje.**

Remek kiegészítő pótműsor.
Előadások fei 7 és fél 9-kor.

Apollo - színház.

**HÉTFOŊ és KEDDEN,
január hó 22 és 23-án:**

**Az amerikai „Aranyorozat”
remeke! A**

SORS ÉMBERE

**Dráma 4 felvonásban.
Pompás kiegészítő műsor.**
Előadások 6 és fél 9 órakor.

Rendes helyárak.